

פרשת בחקותי

ונתתי גשמיכם בעתם.

רש"י מפרש בשעה שאין דרך בני אדם לצאת, כגון בלילי שבתות.

הילקוט גרשוני הסביר רש"י ע"פ המסופר במס' תענית, שר' חנינא בן דוסא הלך בדרך וירד גשם ואמר, רבש"ע, כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער, פסק הגשם. כשהגיע לביתו אמר, רבש"ע, כל העולם כולו בצער וחנינא בנחת, ירד הגשם. אמר ר' יוסף, מה הועילה תפילתו של כהן גדול, שמתפלל אל יכנס לפניך תפלת עוברי דרכים לגבי ר' חנינא בן דוסא.

לכן, כיוון שאמרו אם בחקותי תלכו, ויהיו כל ישראל כולם צדיקים, ויתקיים אצל כל אחד צדיק גוזר והקב"ה מקיים, א"כ מתי ירד גשם. שהרי אי אפשר שלא יזדמן בכל שעה אחד מישראל בדרך, ויתפלל שיפסקו הגשמים. לכן יתן הקב"ה הגשמים בלילי שבתות, שאז כל מחד מישראל בביתו.

(עיטורי תורה)

וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

יש לעיין למה אמר תחילה יעקב ויצחק ואח"כ אברהם, גם למה כפל הזכירה באברהם, וגם מ"ש והארץ אזכור.

והנה, השל"ה כתב דזכירת האבות אינו נחמה אלא תוכחה, שאף שהיה לנו אבות צדיקים לא הלכנו בדרכיהם. אלא די"ל שיצחק שנתגדל על ברכי אברהם ויעקב שנתגדל בבית יצחק אין חידוש כ"כ שהלכו בדרכי אבותיהם, ולכן זכירתם לא יהיה לנו לרעה. רק זכות אברהם שהיה בן לתרח ומ"מ עלה ונתעלה בקדושה אפשר שהוא לרעה, ולכן היה טוב אם אינו זוכר את זכותו. אלא דבאמת יש להשיב דלכן עמד אברהם בצדקו משום שהיה נרדף תמיד והיה גר בארץ, משא"כ אנחנו שלא חסר לנו מאומה בארצינו, לכן סרנו מדרך הטוב.

וזהו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקב ויצחק שהם אינם לרעה. ואף את בריתי אברהם אזכור, כי מדת הדין מקטרג למה תזכור רק הטוב ולא הרע, וע"י זה יזכור לנו גם זכירת אברהם שהיא לרעה ועל ידו יזכיר עונותינו. ומ"מ לא יהיה לרעה כי הארץ אזכור, שיזכיר לנו את הארץ הטובה שע"י כסף וזהב שהרבה לנו והוי הכל בשפע לא הלכנו בדרכי אבותינו, וזהו שאמר אזכור והארץ אזכור.

(כתב סופר)